



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ПЕТТИ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ Ј.М. и А.Т. против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

(Апликација бр. 79783/13)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

22 октомври 2020

Оваа пресуда е конечна, но може да биде предмет на редакциски измени.

Во случајот на Ј.М. и А.Т. против Северна Македонија,
Европскиот суд за човекови права (Петти оддел), во Совет составен од:

Pere Pastor Vilanova, *Претседател,*
Jovan Plevski,
Raffaele Sabato, *судии,*

и Renata Degener, *Заменик секретар на одделот,*

Имајќи ги предвид:

апликацијата против Република Северна Македонија поднесена до Судот согласно член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи („Конвенцијата“) од двајца Македонци / државјани на Република Северна Македонија, Ј.М. и А.Т. („апликантите“), на 13 декември 2013 година;

одлуката да се извести Владата на Северна Македонија („Владата“) за апликацијата која се однесува на член 8 од Конвенцијата и да се прогласи остатокот од апликацијата за недопуштена;

одлуката на Претседателот на Одделот од 14 јануари 2014 година да не бидат обелоденети имињата на апликантите;

опсервациите на странките;

Расправајќи на нејавна седница на 29 септември 2020 година,

Ја донесе следната пресуда, која беше усвоена на истиот датум:

ВОВЕД

1. Случајот се однесува на наводното незаконско откривање на медицинските податоци на апликантите од страна на јавна болница, на полицијата, предизвикувајќи повреда на нивното право на приватен живот според членот 8 од Конвенцијата.

ФАКТИ

2. Апликантите, Ј.М. и А.Т. се родени во 1979 и 1974 година, соодветно и живеат во С. Тие беа застапувани од г-а Н. Бошкова, адвокат кој работи во Скопје.

3. Владата беше застапувана од нејзиниот агент, г-а Д. Џонова.

4. Фактите за случајот, како што беа изнесени од страна на странките, може да се сумираат на следниот начин.

I. ПОЗАДИНА НА СЛУЧАЈОТ

5. На 22 декември 2009 година, од Општата болница во С., во која спаѓа и Центарот за лекување зависници („болницата“), во полиција било пријавено дека недостасува неодредена количина метадон кој бил

користен за лекување на пациенти кои се соочуваат со симптоми како последица од одвикнување од дрога.

6. На 1 април 2010 година, двајца полициски инспектори ја посетиле болницата и ги прибавиле оригиналните списоци за дневна потрошувачка на метадон кај пациентите за 15 и 16 февруари 2010 година („списоците“). Списоците содржеле имиња и презимиња на сите пациенти кои примиле метадон во тие два дена, вклучувајќи ги и апликантите, како и количината на примениот метадон. Апликантите, кои биле присутни во болницата на тој ден, биле сведоци на полициската интервенција. А.Т. тврдел дека влегол во просторијата каде што полициските службеници вршеле увид во документите и ги видел како гледаат во метадонските книги. Тој понатаму тврдел дека ја видел полицијата како ги земала документите од болницата за да направи копии. Полицијата издала потврда за одземање на двата списка.

7. По поднесено барање од страна на апликантите, на 8 јуни 2010 година Дирекцијата за заштита на лични податоци („ДЗЛП“) извршила инспекциски надзор во болницата. Во својот извештај, ДЗЛП утврдила дека на 1 април 2010 година полицијата ги прибавила двата списка во оригинал кои содржеле имиња, презимиња на апликантите и метадонската терапија која ја примиле. На полицијата исто така ѝ бил дозволен увид во тетратката за рапорт и личните досиеја на пациенти со цел да ги провери количините метадон што им биле препишани. ДЗЛП заклучила дека полицијата постапила законски, конкретно во согласност со член 144 од Законот за кривична постапка. Извештајот не бил доставен до апликантите, кои со писмо биле известени дека инспекцијата не утврдила никакви проблеми во врска со постапувањето кон нивните податоци од страна на болницата.

8. На 15 јули 2010 година, по барање на полицијата, болницата повторно им испратила копии од истите списоци за дневна потрошувачка на метадон, овој пат со прекриени имиња и презимиња на пациентите.

9. Полицијата ја продолжила истрагата и на 17 август 2010 година поднела известување до Основното јавно обвинителство во С., наведувајќи дека немало елементи на кривично дело во врска со исчезнатиот метадон. Откако била земена изјава од лекар во болницата, било заклучено дека одредени разлики во евиденцијата на болницата биле резултат на административна грешка. Нема докази дека обвинителството презело понатамошни активности во врска со горенаведените настани.

10. На 2 септември 2010 година, полицијата ги вратила прибавените списоци во болницата.

II. ПОСТАПКИ ИНИЦИРАНИ ОД АПЛИКАНТИТЕ

А. Управна постапка

11. На 13 август 2010 година, апликантите заедно со уште четворица пациенти во болницата, до ДЗЛП поднеле барања за утврдување на повреда на правото за заштита на личните податоци од страна на болницата и полицијата. Тие изјавиле дека на 1 април 2010 година, болницата ѝ дала пристап на полицијата до чувствителни медицински податоци, без судски налог.

12. Во одговорот, болницата тврдела дека, меѓу другото, може да ѝ дава информации на полицијата само врз основа на судска наредба или наредба на јавен обвинител.

13. На 1 октомври 2010 година, ДЗЛП ги одбила нивните барања. Констатирано било дека покрај прибавувањето на двата списка, полицијата имала и пристап до досиејата на пациентите, кои биле неопходни за утврдување на количините на метадон кои биле издавани на секој пациент. ДЗЛП утврдила дека податоците доставени до полицијата на 1 април 2010 година биле анонимизирани и затоа, потпирајќи се на членовите 14 и 68 од Законот за полиција и член 144 од Законот за кривична постапка, утврдила дека болницата и полицијата ги обработиле личните податоци на апликантите во согласност со законот.

14. Апликантите поднеле тужба, тврдејќи, меѓу другото, дека ДЗЛП ги помешала двата настани од 1 април и 15 јули 2010 година кога на полицијата ѝ бил даден пристап до податоците на апликантите (види параграфи 6 и 8 погоре). На 3 мај и 10 декември 2012 година, Управниот суд и Вишиот управен суд, соодветно, ги одбиле тужбата и жалбата на апликантите кои се жалеле на постапките на полицијата и болницата на 1 април 2010 година, потврдувајќи ги наоѓањата на ДЗЛП во целост.

Б. Граѓанска постапка

15. Во меѓувреме, на 10 септември 2010 година, апликантите заедно со уште четворица пациенти од болницата (види параграф 11 погоре) поднеле граѓанска тужба преку адвокат против Министерството за внатрешни работи и болницата за повреда на нивното право на приватност. Тие тврделе дека болницата незаконски ѝ дала пристап на полицијата до нивните медицински податоци на 1 април 2010 година. Тие понатаму изјавиле дека по тој ден имале неколку средби со полициски службеници кои ги исмејувале користејќи приватни информации за нивното здравје и метадонската терапија, информации кои можеле да ги дознаат единствено од нивните медицински

податоци што ги чува болницата. Тие барале нематеријална штета во износ од по 90.000 денари.

16. На 24 јануари 2013 година, Основниот суд во С. го одбил нивното барање. Основниот суд утврдил дека на 1 април 2010 година полицијата ги прегледала списоците од 15 и 16 февруари 2010 година и досиејата на пациентите, но нивните имиња на сите документи биле анонимизирани. Основниот суд понатаму утврдил дека според домашното законодавство, болницата требало да има судски налог за да ги открие медицинските податоци на пациентите. Меѓутоа, со оглед на фактот дека имињата на жалителите биле прекриени, ваквиот услов не бил потребен во конкретниот случај. Потпирајќи се на членот 5 од Законот за полиција (види параграф 17 подолу), судот утврдил дека полицијата исто така постапила законски кога обработила приватни и медицински податоци. Оваа пресуда била потврдена по жалба од Апелациониот суд со пресуда од 19 април 2013 година доставена до правниот застапник на аликантите на 17 јуни 2013 година. Ниту еден од овие судови не се осврнал на инспекцијата извршена од полицијата на 1 април 2010 година (параграф 6 погоре), без оглед на тоа што апликантите експлицитно се жалеле на тоа пред двата суда.

РЕЛЕВАНТНА ПРАВНА РАМКА

I. ЗАКОН ЗА ПОЛИЦИЈА

17. Член 5 став 1 (3) од Законот го дефинира терминот „полициски работи“ како дејствија на полициските службеници што се однесуваат на спречување на вршење кривични дела и прекршоци и откривање и фаќање на нивните сторители.

18. Член 14 од Законот за полиција предвидува дека полициски службеник може по службена должност или со наредба на јавен обвинител, суд или друг орган да преземе мерки за откривање на казниво дело и гонење на неговиот сторител кога постојат основи за сомневање дека се подготвува или веќе извршил казниво дело.

19. Според членот 68, полицијата е овластена да собира лични и други потребни податоци од лица на кои се однесуваат тие податоци, од други лица или од веќе постојните збирки на податоци кои ги водат државни органи и други правни лица.

II. ЗАКОН ЗА КРИВИЧНА ПОСТАПКА

20. Член 144 став 2 (6) од Законот (консолидирана верзија, Службен весник бр. 15/2005) кој беше дел од главата во врска со претходна постапка, ѝ даде овластување на полицијата доколку постои основано сомнение дека е извршено кривично дело кое се гони по службена

должност, и во присуство на службено лице, да се изврши преглед или претрес на определени објекти и да се оствари увид во определена документација што им припаѓа на државните институции.

III. ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА НА ПРАВАТА НА ПАЦИЕНТИТЕ

21. Член 4 од овој закон го дефинира поимот „пациент“ како секое лице, здраво или болно, кое бара или на кое му се врши медицинска интервенција со цел зачувување и унапредување на здравјето, спречување на болести, лекување или здравствена нега и рехабилитација. „Медицински податоци“ се сите податоци што се однесуваат на здравјето на пациентот, дијагнозите, прогнозите и третманот, како и други податоци што имаат јасна и блиска врска со здравјето на пациентот.

22. Член 25 од Законот ја регулира доверливоста на медицинските податоци. Утврдува дека медицинските податоци мора да бидат обработени во согласност со прописите за заштита на личните податоци. Медицинските податоци, по исклучок, можат да бидат откриени на трети лица ако пациентот даде согласност, ако обработката на таквите податоци е неопходна за третман на пациентот, ако таквите податоци се користат анонимизирани за научни и едукативни цели или во согласност со друг закон со цел за заштита на животите, здравјето и безбедноста на други лица.

IV. ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

23. Член 15 предвидува дека одредени права според законот можат да бидат ограничени под услови пропишани со закон, онолку колку што е потребно со цел, меѓу другото, откривање и гонење на сторители на кривични дела.

3. ПРАВО

1. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 8 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

24. Апликантите се жалеа дека на 1 април 2010 година, болницата незаконски ѝ дала пристап на полицијата до нејзината медицинска евиденција со што го повредила нивното право на почитување на приватниот живот заштитено со членот 8 од Конвенцијата, кој гласи како што следува:

“1. Секој човек има право на почитување на неговиот приватен и семеен живот, домот и преписката.

2. Јавната власт не смее да се меша во остварувањето на ова право, освен ако тоа мешање е предвидено со закон и ако претставува мерка која е во интерес на државната и јавната безбедност, економската благосостојба на земјата, заштитата на поредокот и спречувањето на

кривични дела, заштитата на здравјето и моралот, или заштитата на правата и слободите на другите, во едно демократско општество.“

1. Допуштеност

1. Поднесоци на странките

(а) Владата

25. Владата приговараше дека апликацијата е поднесена надвор од шестмесечниот рок, кој според неа започнал да тече откако пресудата на Вишиот управен суд (види параграф 14 погоре) им била доставена на апликантите.

26. Владата понатаму тврдеше дека апликацијата е некомпатибилна *ratione materiae*, бидејќи немало никакво попречување во правото на приватен живот на апликантите, со оглед на тоа што податоците до кои ѝ бил даден пристап на полицијата, не претставувале лични податоци. Владата тврдеше дека иако списоците за дневна потрошувачка на метадон содржеле имиња, презимиња и дозата на метадон која ја примиле апликантите, ова не било доволно за тие да се идентификуваат, бидејќи на списоците не биле содржани адресите на живеење или матичните броеви на апликантите.

(б) Апликантите

27. Апликантите тврдеа дека не било можно да се обезбеди целосна заштита на нивните права во управната постапка, со оглед на тоа дека тие не биле во можност да добијат надомест на штета во тие постапки. Затоа, почетната точка за пресметување на шестмесечниот рок требало да биде 17 јуни 2013 година, датум на кој на нивниот правен застапник му била доставена конечната пресуда од граѓанската постапка.

28. Тие понатаму тврдеа дека списоците за дневна потрошувачка на метадон претставувале медицински и соодветно, лични податоци, бидејќи истите содржеле имиња и презимиња на апликантите и метадонската терапија што тие ја примиле во конкретните денови. Давањето пристап до тие списоци на полицијата претставува мешање во нивниот приватен живот. Во врска со ова, тие се повикаа на член 4 од Законот за заштита на правата на пациентите и на ставовите на Судот во врска со дефинирањето на медицинските податоци и обврската на државата да ја заштити доверливоста на таквите податоци во случаите *Z. v. Finland* (бр. 22009/93, 25 февруари 1997 година) и *Y.Y. v. Russia* (бр. 40378/06, 23 февруари 2016 година).

2. Оценка на Судот

(а) Компатибилност со правилото за рокот од шест месеци

29. Општите принципи во однос на правилото за рокот од шест месеци неодамна беа сумирани во случајот *Lopes de Sousa Fernandes v. Portugal* ([ГСС] бр. 56080/13, §§ 129-32, 19 декември 2017 година).

30. Судот забележа дека граѓанската постапка била покрената на 10 септември 2010 година, помалку од еден месец по поднесувањето на барањата на апликантите до ДЗЛП (види параграфи 11 и 15 погоре). Во своите пресуди, граѓанските судови одлучиле по основаноста на барањата на апликантите, без да се повикаат на наодите на управните судови. Постапката за надомест на штета била спроведена и граѓанските судови донеле заклучоци целосно независно од наодите на управните судови. Владата ниту тврдеше, ниту достави некаков пример за домашна пракса дека, во поглед на исходот од постапката пред ДЗЛП и управните судови, барањето за надомест на штета на апликантите пред граѓанските судови немало какви било изгледи за успех. Во такви околности, не може да се смета дека апликантите требале да го чекаат исходот од граѓанската постапка пред да ја достават својата апликација до Судот. Овој приговор треба да се отфрли.

(б) Компатибилност *ratione materiae*

31. Судот повторува дека личните податоци во врска со пациентот припаѓаат на неговиот или нејзиниот приватен живот (види, на пример, *I. v. Finland*, бр. 20511/03, § 35, 17 јули 2008 година и *L.L. v. France*, бр. 7508/02, § 32, ЕСЧП 2006-XI). Зачувувањето и обелоденувањето на информациите во врска со приватниот живот на една личност спаѓа во опсегот на член 8 став 1 (види, на пример, *Rotaru v. Romania* [ГСС], бр. 28341/95, § 43, ЕСЧП 2000-V и Пресуда *Leander v. Sweden* од 26 март 1987 година, Серија А, бр. 116, стр. 22, § 48). Понатаму, заштитата на личните податоци, особено медицинските податоци, е од фундаментално значење за уживањето на едно лице во неговото право на почитување на приватниот и семејниот живот, загарантирано со член 8 од Конвенцијата (види, на пример, *Mockute v. Lithuania*, бр. 66490/09, § 93, 27 февруари 2018 година).

32. Во конкретниот случај, Судот забележува дека меѓу страните не било спорно тоа дека апликантите биле регистрирани како пациенти во болницата и дека таму добивале редовна терапија во врска со нивната зависност. Понатаму, податоците содржани во списоците, како и нивните досиеја како пациенти, содржеле информации во врска со нивниот третман и примани лекови. Повикувајќи се на дефинициите

од домашното законодавство поимите „пациент“ и „медицински податоци“ (види параграф 21 погоре), како и на неговата судска пракса, Судот утврди дека податоците за кои станува збор треба да се сметаат за медицински податоци во рамките на значењето на судската пракса на Судот (види, меѓу другите, *У.У.*, цитиран погоре, § 38). Крајно, ДЗЛП, управните и граѓанските судови прифатиле дека списоците содржат медицински податоци и, соодветно, лични податоци во смисла на Законот за заштита на личните податоци (види параграфи 13, 14 и 16 погоре). Фактот дека списоците не ги содржеле адресите или матичните броеви на апликантите, не може да доведе до поинаков заклучок. Приговорот на Владата треба да биде отфрлен.

(в) Заклучок

33. Судот понатаму забележува дека апликацијата не е очигледно неоснована, ниту е недопуштена по која било друга основа наведена во член 35 од Конвенцијата. Затоа, мора да се прогласи за допуштена.

Б. Основаност

1. Поднесоци на странките

(а) Апликантите

34. Апликантите тврдеа дека на 1 април полицијата без судски налог прибавила два списка за дневна потрошувачка на метадон во кои се наоѓале нивните имиња, презимиња и количините на метадон примени во тие денови. На полицијата исто така ѝ било дозволено да изврши увид во нивните досиеја како пациенти, кои содржеле историја на нивните дијагнози, третман и податоци за рецидиви. По овие настани, тие биле запрени на улица и потсмевани од полициски службеници користејќи ги информациите во врска со нивниот третман, нешто што можеле да го знаат единствено од списоците и медицинските досиеја.

35. Понатаму, членот 25 од Законот за заштита на правата на пациентите содржел исцрпен список на исклучоци каде медицинските податоци на пациентите можат да бидат откриени без согласност на пациентот; „Сомневање за кривично дело“ не бил еден од исклучоците. Постоењето само на сомневање за кривично дело не претставувало легитимна цел за откривање на нивните медицински податоци.

36. Крајно, откривањето на нивните податоци на полицијата не било неопходно во едно демократско општество. Полицијата имала и други средства да ја испита работата, како што е обавувањето разговор со болничкиот персонал. Полицијата можела да побара согласност од пациентите или да добие судска наредба пред да започне неселективно прибавување на лични податоци, чија единствена цел била да бидат

собрани податоци за (поранешните) корисници на дрога и да се користат против нив.

(б) Владата

37. Владата прифати дека на 1 април 2010 година, полицијата добила пристап до неанонимизирани примероци од двата дневни списоци за издавање метадон, каде што биле видливи имињата, презимињата и количината на примен метадон. Владата тврдеше дека на полицијата не ѝ биле откриени други документи, вклучувајќи досиеја на пациенти или медицинска историја.

38. Немало потреба полицијата да добие судски налог за увид во горенаведените документи, со оглед на тоа дека таквата обврска не произлегувала од домашното законодавство. Тоа било така затоа што оспорената мерка била спроведена во согласност со член 5 од Законот за полиција и член 144 од Законот за кривична постапка.

39. Целта на оваа мерка била спречување и откривање на кривични дела, што претставувало легитимна цел и во интерес на јавноста.

40. Крајно, Владата изјави дека увидот во списоците за дневна потрошувачка бил неопходен во конкретниот случај, бидејќи немало други средства за да се постигне горенаведената цел, со оглед на тоа што истрагата за исчезнатиот метадон морала да ја вклучува и дистрибуцијата на метадон од страна на болницата. Неизвршувањето увид во списоците ќе ја направело истрагата некомплетна. Двата списка никогаш не биле препратени до други институции или користени за други цели освен за истрагата.

2. Оценка на Судот

41. Општите принципи кои се применливи во конкретниот случај се сумирани во случајот *S. and Marper v. The United Kingdom* ([ГСС], бр. 30562/04 и 30566/04, §§ 67-77, ЕСЧП 2008) и поскорашниот случај *Avilkina and Others v. Russia* (бр. 1585/09, §§ 43-46, 6 јуни 2013 година).

42. Судот забележува дека конкретната болница била јавна болница за чии постапувања државата била директно одговорна. Според тоа, не постои сомнеж, според гледиштето на Судот, дека откривањето на медицинските податоци на апликантите од страна на државната болница претставувало мешање во правото на апликантите за почитување на нивниот приватен живот, загарантирано со член 8 став 1 од Конвенција (види *Radu v. the Republic of Moldova*, 50073/07, § 27, 15 април 2014 година). Судот ќе испита дали тоа мешање било оправдано во смисла на членот 8 став 2 од Конвенцијата, односно дали било во согласност со законот, дали имало легитимна цел и дали било „неопходно во едно демократско општество“.

43. Неспорно е меѓу страните дека на 1 април 2010 година, болницата ѝ дала пристап на полицијата до два списка на дневна потрошувачка на метадон, во кои биле содржани имињата, презимињата и третманот со метадон на апликантите (види параграфи 7 и 37 погоре), за разлика од наодите во управната и граѓанската постапка (види параграфи 13 и 16 погоре). Овие списоци биле прибавени од полицијата и подоцна вратени во болницата (види параграф 10 погоре). Тоа дека на полицијата ѝ бил даден пристап до досиејата на пациентите, наоѓа поткрепа и во наодите на ДЗЛП и граѓанските судови (види параграфи 7, 13 и 16 погоре). Затоа, Судот го смета за утврдено тоа дека болницата ѝ дала пристап на полицијата и до досиејата на апликантите.

44. Судот треба да одлучи дали пристапот до медицински податоци на апликантите од 1 април 2010 година даден од страна на болницата, имал основа во домашното право.

45. Во врска со ова, Судот прво забележува дека овластувањето на полицијата да ги прегледува и прибавува документите што ги чуваат државните институции без судски налог, е регулирано во Законот за полиција и член 144 од Законот за кривична постапка (види параграфи 18-20 погоре). Покрај ова, членот 25 од Законот за заштита на правата на пациентите содржи исцрпен список на исклучоци од општото правило за необјавување на доверливи медицински информации без согласност на пациентот, кој вклучува исклучок што дозволува болницата да дава пристап до медицински податоци доколку тоа е регулирано во друг закон и се прави со цел заштита на животот, здравјето и безбедноста на другите (види параграф 22 погоре). Оттука, може да се смета дека пристапот имал основа во домашното право.

46. Судот се согласува со Владата дека откривањето на медицинските податоци на апликантите се стремело кон легитимната цел на откривање и, според тоа, спречување на казниви дела (види *Трајковски и Чиповски против Северна Македонија*, бр. 53205/13 и 63320/13, § 49, 13 февруари 2020 година). Затоа, останува на Судот да утврди дали пристапот до податоците на апликантите било „неопходно во едно демократско општество“.

47. Врз основа на расположливиот материјал, Судот забележува дека полицијата не презела никакви истражни мерки врз основа на медицинските податоци прибавени на 1 април 2010 година. Во извештајот од 17 август 2010 година се наведува дека немало елементи на кривично дело во врска со исчезнатиот метадон, ова откако полицијата ги добила анонимизираните списоци во врска со издавањето на метадонот (види параграфи 8 и 9 погоре). Според тоа, Судот не може да препознае, а Владата не успеа да даде убедливо објаснување во врска со тоа, зошто било неопходно, во околностите на

случајот, полицијата да добие целосен пристап до медицинските податоци на апликантите.

48. Судот понатаму забележува дека полицијата имала и други можности за да ја проследи пријавата во врска со исчезнатиот метадон, имено, можела да изврши разговор со болничкиот персонал пред да направи увид во медицинските податоци на апликантите. Во врска со ова, Судот забележува дека имало разговор со еден од лекарите во болницата, на кој полицијата се потпрела за да ја заврши истрагата за наводното дело (види параграф 9 погоре).

49. Крајно, Судот го забележува фактот дека домашните судови не успеале да воспостават баланс меѓу заштитата на правата на пациентите (види параграфи 21-23 погоре) наспроти правото на полицијата да има пристап до чувствителни медицински податоци без судски налог.

50. Горенаведените констатации се доволни за Судот да заклучи дека прибавувањето на доверливите медицински податоци на апликантите од страна на полицијата, не било придружено со доволни заштитни мерки за да се спречи обелоденувањето, спротивно со почитувањето на приватниот живот на апликантите загарантирано со член 8 од Конвенцијата.

51. Со оглед на ова, има повреда на членот 8 од Конвенцијата.

II. ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

52. Член 41 од Конвенцијата предвидува:

„Ако Судот оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на нејзините протоколи, и ако внатрешното право на заинтересираната Висока страна договорничка овозможува само делумно отстранување на последиците на таа повреда, Судот ѝ дава на оштетената страна, доколку е потребно, правично обештетување.“

A. Оштета

53. Апликантите побараа по 3.000 евра на име на нематеријална штета.

54. Владата го оспори ваквото барање како неосновано. Понатаму изјави дека не постои причинско-последична врска помеѓу бараната оштета и наводната повреда. Крајно, тврдеше дека утврдувањето на повреда на Конвенцијата би било доволно правично обештетување.

55. Судот смета дека утврдувањето на повреда може да се смета за доволно правично обештетување во овој поглед. Според тоа, Судот го отфрли барањето на апликантите за нематеријална штета (види *Трајковски и Чиповски*, цитирани погоре, § 59).

Б. Трошоци

56. Апликантите, исто така, побараа 2.370 евра за трошоците направени пред домашните судови.

57. Владата го оспори ваквото барање како прекумерно, со оглед на тоа дека трошоците настанале во постапки со шест тужители (види параграф 15 погоре), што придонело за значително зголемување на истите.

58. Според судската пракса на Судот, апликантот има право на надомест на трошоците само доколку се покаже дека тие навистина и неопходно биле направени и дека се разумни во однос на висината (види *Editions Plon v. France*, бр. 58148/00, § 64, ЕСЧП 2004-IV). Имајќи ги предвид документите што ги поседуваше и неговата судска пракса, Судот смета дека е разумно да се додели сума од 900 евра за трошоците во домашната постапка, плус кој било данок што може да им се наплати на апликантите.

В. Затезна камата

59. Судот смета дека е соодветно затезната каматна стапка да се заснова на најниската стапка на заеми на Европската Централна Банка, на што се додаваат три процентни поени.

ЗАРАДИ ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО:

1. *Ја прогласува* апликацијата за допуштена;
2. *Смета* дека постои повреда на член 8 од Конвенцијата;
3. *Смета* дека утврдувањето на повреда претставува доволно правично обештетување за нематеријална штета претрпена од апликантите;
4. *Смета*
 - (а) дека тужената држава на апликантите, во рок од 3 месеци, треба да им исплати 900 евра (деветстотини евра) плус било кој данок кој може да им биде наплатен, во однос на трошоците;
 - (б) дека од моментот на истек на горенаведениот рок од три месеци до исплатата ќе се плати затезна камата на наведената сума по стапка еднаква на најниската стапка на заеми на Европската Централна Банка за време на стандардниот период, плус три процентни поени;

Ј.М. и А.Т. против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ПРЕСУДА

Изготвено на англиски јазик и објавено во писмена форма на 22 октомври 2020 година, согласно Правилото 77 §§ 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Renata Degener
Заменик секретар на одделот

Pere Pastor Vilanova
Претседател